

Ks § 36

Bos § 10

Dnr KS 0013/2018

**Alkohol-, Narkotika-, Dopnings-, Tobaks- och Spelpolicy
(ANDTS-policy) 2019-2021***Bildnings- och sociala utskottet***Ärendebeskrivning**

Socialchef Marie-Louise Forsberg-Fransson har inkommit med förslag till Alkohol-, Narkotika-, Dopnings-, Tobaks- och Spelpolicy för Ljusnarsbergs kommun 2019-2021 (ANDTS-policy). Syftet med policyn är att ange riktningen i kommunens arbete samt utgöra utgångspunkt för förvaltningarnas, nämndernas, styrelsernas och verksamheternas handlingsplaner och beskriver gemensamma utgångspunkter och prioriteringar i det ANDTS-förebyggande arbetet i kommunen. Policyn skall fungera som ett stöd och en vägledning inom kommunens förvaltningar, nämnder, styrelser och verksamheter för att uppnå det övergripande målet för Sveriges ANDTS-politik om ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

Socialchef Marie-Louise Forsberg-Fransson föredrar ärendet.

Förslag

Socialchef Marie-Louise Forsberg-Fransson föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta anta föreliggande förslag till ANDTS-policy för 2019-2021 samt att Folkhälsoteamet i norra Örebro län ges i uppdrag att samordna arbetet med framtagande av handlingsplan inom området i samverkan med samverkansgruppen individ- och familjeomsorgen-skola, vilken är kopplad till kommunens Brottsförebyggande råd (BRÅ).

Bildnings- och sociala utskottets förslag

Bildnings- och sociala utskottet föreslår kommunstyrelsen besluta enligt föreliggande förslag.

*Kommunstyrelsen***Ärendebeskrivning**

Socialchef Marie-Louise Forsberg-Fransson föredrar ärendet.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige beslutar anta föreliggande förslag till ANDTS-policy för 2019-2021 samt att Folkhälsoteamet i norra Örebro län ges i

uppdrag att samordna arbetet med framtagande av handlingsplan inom området i samverkan med samverkansgruppen individ- och familjeomsorgen-skola, vilken är kopplad till kommunens Brottsförebyggande råd (BRÅ).

_____

ANDTS-policy, 2019-2021.

- Alkohol, narkotika, droger, tobak och spel.

Bakgrund

Alkohol, narkotika, dopning och tobak leder till stora skadeverkningar. Kommunen har ett stort ansvar att utveckla och bedriva ett aktivt förebyggande arbete för att nå det övergripande målet för Sveriges ANDT-politik - *Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.*

För att nå det övergripande målet krävs ett fungerande och långsiktigt samarbete mellan kommun, skola, fritidsverksamhet, socialtjänst, hälso- och sjukvård, polis, tillsyn samt civilsamhälleaktörer vilket denna policy vill ta sikte mot.

Från den 1 januari 2018 gäller nya regler som förtydligar socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens ansvar avseende missbruk av spel om pengar. Vad gäller socialtjänsten utvidgas det ansvar som tidigare bara gällt vid missbruk av beroendeframkallande medel till att även gälla vid spelmissbruk.

Syfte

Ljusnarsbergs ANDTS-policy anger riktningen i kommunens arbete samt utgör utgångspunkt för förvaltningen, nämndernas och verksamheternas handlingsplaner och beskriver gemensamma utgångspunkter och prioriteringar i det ANDT-förebyggande arbetet i kommunen. Policyn ska fungera som ett stöd och en vägledning inom kommunens förvaltningar, nämnder och verksamheter för att uppnå det övergripande målet för Sveriges ANDT-politik om ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

Förslag

- att anta föreslagen ANDTS-policy för 2019-2021.
- att Folkhälsoteamet i norra Örebro län ges i uppdrag att samordna arbetet med framtagande av handlingsplan inom området i samverkan med IFO-skola samverkansgrupp vilken är kopplat till kommunens Brottss förebyggande råd – BRÅ.

Ljusnarsbergs kommuns
ANDTS-policy
Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

2019-2021

Innehåll

Inledning/bakgrund	3
Syfte	3
Ljusnarsbergs ANDTS-policy	3
Strategins övergripande mål- och insatsområden.....	4
1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.....	4
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska	4
3. Antalet ungdomar och vuxna som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska	5
4. Ungdomar och vuxna med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.	5
5. Antalet vuxna och barn som dör eller skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.	5
Källor	7
Bilaga 1.....	8

ARBETSMALET

Inledning/bakgrund

ANDT är ett samlingsbegrepp för alkohol-, narkotika-, dopning-, tobak och är en del av Sveriges åtta målområden inom folkhälsa för att nå det övergripande nationella målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation (prop. 2017/18:249). Alkohol, narkotika, dopning och tobak leder till stora skadeverkningar varav kommunen har ett stort ansvar att utveckla och bedriva ett aktivt förebyggande arbete för att nå det övergripande målet för Sveriges ANDT-politik - *Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.*

För att nå det övergripande målet krävs ett fungerande och långsiktigt samarbete mellan kommun, skola, fritidsverksamhet, socialtjänst, hälso- och sjukvård, polis, tillsyn samt civilsamhälleaktörer vilket denna policy vill ta sikte mot.

Från den 1 januari 2018 gäller nya regler som förtydligar socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens ansvar avseende missbruk av spel om pengar. Landsting och kommuner har ett gemensamt ansvar för missbruks- och beroendevården. Hälso- och sjukvården har sedan tidigare ansvar för att behandla spelberoende, precis som vid andra psykiatriska tillstånd. När det gäller socialtjänsten så utvidgas det ansvar som tidigare bara gällt vid missbruk av beroendeframkallande medel till att gälla även vid spelmissbruk.

Syfte

Ljusnarsbergs ANDTS-policy anger riktningen i kommunens arbete samt utgör utgångspunkt för förvaltningen, nämndernas och verksamheternas handlingsplaner och beskriver gemensamma utgångspunkter och prioriteringar i det ANDT-förebyggande arbetet i kommunen. Policyn ska fungera som ett stöd och en vägledning inom kommunens förvaltningar, nämnder och verksamheter för att uppnå det övergripande målet för Sveriges ANDT-politik om ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

Ljusnarsbergs ANDTS-policy

Policyn utgår från de nationella och regionala ANDT-strategierna, med tillägg kring spel om pengar utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Den regionala ANDT-strategin bygger på hur ett effektivt, långsiktigt och kunskapsbaserat arbete bör utformas. Innehållet utgör en gemensam plattform för ANDT-arbetet i Örebro län och underlättar för gemensamt agerande. Länsstyrelsen ansvarar för att samordna och utveckla ANDT-arbetet i länet samt för den regionala strategin. Strategin är ett stöd för det lokala ANDT-arbetets prioriteringar och insatser. *(Se bilaga 1).*

Strategins övergripande mål- och insatsområden

Ljusnarsbergs policy utgår från följande fem övergripande mål med tillhörande insatsområden.

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel, och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.
3. Antalet ungdomar och vuxna som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska succesivt minska.
4. Ungdomar och vuxna med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör eller skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska

- Ljusnarsbergs kommun ska ha en fortsatt effektiv och likvärdig tillsyn som ska vara en grundbult i det tillgänglighetsbegränsade ANDT-arbetet.
- Kommunen ska genomföra regelbundna och strukturerade tillsynskontroller för att säkerställa att åldersgräns vid försäljning upprätthålls.
- Den strategiska överenskommelsen om samverkan för ökad trygghet samt bekämpning och förebyggande av brott mellan kommunen och polis ska utgöra ett verktyg för tillgänglighetsbegränsade insatser i kommunen.
- I Ljusnarsbergs kommun finns ett lokalt brottsförebyggande råd där ANDT-arbetet är en naturlig del i utvecklingsprocessen med fokus att systematisera och kvalitetssäkra det brottsförebyggande arbetet.
- Ljusnarsbergs kommun ska söka samverkan med övriga berörda aktörer, lokalt och regionalt, i syfte att stärka tillgänglighetsbegränsade insatser, öka kompetens och kvalitet i arbetet.

2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska

- Skolan kan genom både sitt kunskap- och värderingsuppdrag bidra till ANDTS-prevention.
- Kommunen bör verka för att utveckla en samsyn och samverkan för att skolan ska kunna fungera som en arena för ANDTS förebyggande arbete.
- Kommunen ska bedriva effektiv tillsyn för att rökförbudet på skolgårdar efterlevs. Rektorn på varje skola är ytterst ansvarig för att skolgården är rökfri.
- För att stärka föräldrar ska föräldraskapsstöd med fokus på barn och ungas användande, exponering och ställningstagande kring ANDTS prioriteras på flera olika sätt och via olika arenor i kommunen.
- Utveckla och sprida kunskapsstöd för att stärka professioner som möter barn och unga i Ljusnarsbergs kommun. Stor tyngdpunkt ska läggas på ungas attityder till ANDTS.

- Alla Ideella föreningar och organisationer som mottar ekonomiskt bidrag från kommunen ska arbeta utifrån den ANDT- policy som finns för föreningar i kommunen.
- Fortsatt samverka med omgivande samhället i form av socialtjänst, polis, skola, fritidsgård och föreningsliv är viktig då den kan leda till att ungdomar möter ungefär samma attityder till alkohol och andra droger vilket kan ha ett preventivt syfte.

3. Antalet ungdomar och vuxna som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska

- I samverka med träningsanläggningar, övriga kommuner i länet, Region Örebro län, Örebro läns idrottsförbund, polis, Länsstyrelsen ska Ljusnarsbergs kommun motverka dopning.
- Kommunen ska söka och utveckla samverka med berörda aktörer för att tidigt upptäcka och ge stöd för att förhindra skadliga och riskabla levnadsvanor i alla åldrar för att förhindra att individer och närstående skadas. Utsatta grupper ska särskilt uppmärksammas.
- Kommunens medarbetarpolicys rörande alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel bör kontinuerligt ses över för revidering och utformning.

4. Ungdomar och vuxna med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.

- Utveckla en fungerande samverka med berörda aktörer för att barn och unga med ANDTS-problematik upptäcks så tidigt som möjligt samt att ungdomar får tillgång till rätt stöd och med rätt nivå av anpassad behandling. Aktörer som bör ingå i samverka är socialtjänst, polis, skola, hälso- och sjukvård i form av närvård och psykiatri.
- Kommunen ska ge personer med riskbruk, missbruk eller beroende insatser utifrån bästa tillgängliga kunskap som sammanvägs med brukarens erfarenheter och önskemål. I arbetet ska det finnas ett familje- och barnperspektiv.
- En viktig aktör att samverka med är bland annat beroendecentrum vid Region Örebro län som har en länsövergripande allmänmottagning för individer från 25 år.

5. Antalet vuxna och barn som dör eller skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

- Erbjud stöd till berörda aktörer för att stödja och hjälpa de som har skadats i samband med ANDT-problematik samt till barn som lever i familjer med svårigheter orsakat av ANDTS.
- Uppmärksamma och erbjuda ändamålsenligt stöd till barn i familjer med missbruk, stödet ska inriktas och utformas efter barnets behov. Stöd ska även inriktas till familjens- och vårdnadshavarens behov med barnets bästa i centrum.

- Utveckla en webbaserad alkohol-och drogguide med råd, stöd och information om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.
- Ljusnarsbergs kommun ska ingå i SMADIT-samverkan med övriga berörda aktörer i syfte för att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall. SMADIT syftar till att ge vård i samband med polisingripande. (SMADIT=samverkan mot alkohol och droger i trafiken)
- Kommunen ska söka samverkan med polis och näringsliv för att säkerställa att de regler som finns för alkoholserving efterföljs och för att minska narkotika, i exempelvis krogmiljö.
- Stärka och utveckla samverkan i samband med arrangemang såsom idrotts- och musikevenemang.

ARBETS MATERIAL

Källor

En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopning- och tobakspolitiken 2016-2020

<https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/skrivelse/en-samlad-strategi-for-alkohol--narkotika- H30386>

God och jämlik hälsa - en utvecklad folkhälsopolitik. Proposition 2017/18:249

<https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/god-och-jamlik-halsa---en-utvecklad H503249>

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

<https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso--och-sjukvardslag-201730 sfs-2017-30>

Strategi för ANDT Örebro län 2017-2021

Länsstyrelsen i Örebro län

<https://www.lansstyrelsen.se/orebro/tjanster/publikationer/2017/regional-strategi-for-andt-arbetet-i-orebro-lan-2017-2021.html>

Socialtjänstlag (2001:453)

<https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453 sfs-2001-453>

ARBETSMA TERIAL

Bilaga 1

Mål och insatsområden, Strategi för Örebro län 2017-2021

Mål				
1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.	2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska minska.	3. Antalet kvinnor och män samt flickor som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska succesivt minska	4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina egna förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.	5. Antalet vuxna och barn som dör eller skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska
Insatsområden				
Samordnad, effektiv och likvärdig alkohol- och tobakstillsyn	Hälsofrämjande skola som utgår från elevers olika förutsättningar och behov	Uppmärksamma och förebygga ohälsa	Kvalitetssäkra och utveckla vården för ungdomar	Uppmärksamma och erbjuda ändamålsenligt stöd till barn i familjer med missbruk
Bekämpning av illegal handel via digitala medier	Förverkligande av rökfria skolgårdar	Dopningsförebyggande arbete	Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst samt med andra aktörer för en sammanhållen vård	Strategiskt och långsiktigt arbete för att motverka dödlighet
Samverkan mellan ÄNDT- och brottsförebyggande arbete	Arbete mot langning av alkohol	Tobaksförebyggande arbete	Insatser för personer i socialt och hälsomässigt utsatta situationer	Insatser för att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall
	Stärka det narkotikaförebyggande arbetet	Tidig upptäckt	Vård och behandling av dopning	Antalet döda och skadade på grund av våld ska minska
	Utveckla samverkan med ideburna organisationer			